

Slovenska*. V prilogi je več zanimljivih jako lično izdelanih stenografičnih vaj. Ker se list pazno ozira tudi na slovensko stenografijo, bodi toplo priporočen našim slovenskim stenografom. Za nečlane znaša naročnina 2 glđ., za dijake 1 glđ. Člani ga dobivajo brezplačno.

Nauk slovenskim gospodarjem, kako je zboljšati rejo goveje živine. Spisal Viljem Rohrman, pristav dež. kmetijske šole na Grmu. Založila podružnica c. kr. kmetijske družbe v Novem Mestu. 1894. Tiskal J. Krajec, Str. 51. Cena 15 kr. Ta knjžica, namenjena slovenskim kmetovalcem, nas je zelo razveselila, ker je lepo in lahko umljivo pisana, tako da bo vsakemu koristila, kdor jo prebere, zlasti pa živinorejcem. Povod, da se je lotil pisatelj tega nauka, je nova postava o povzdigi reje goveje živine, katera postava utegne dosti pripomoči, da se bo goveja živina odslej bolje redila, kakor doslej. Knjžica je jako lična in tako cenena, da si jo lahko vsakdo omisli.

Slovensko-nemškega slovarja je izšel deseti sešitek ter obseza besede od oaza do ognjemstvo.

L i s t e k.

Šola in svet.

Iz zapiskov starega učitelja. — Spisal E. Gangl.¹⁾

(Dalje.)

Ali kakor da bi ne bilo res, kar pravi oče, odkima deklica z glavo. Starec jo gleda in reče: „Misliš, da ne govorim resnice?“

Odgovora ne čaka, ampak odgovarja sam: „Res, takó ni prav, kakor pravim“.

Ni prav? — Dekle in starec znata, da so resnične te besede.

Pred očetovim očesom se odgrne tolikokrat se ponavljajoči prizor iz preteklosti. Dolga vrsta otrok drvi proti šoli. Tam pa nestrpno čaka učitelj, da se odpró vrata in da se vsuje v šolo vesel, živi roj. Kaj je to, ki mu razvneha ogenj v lici, ko zrè te razcvele obraze? Kakšna moč mu širi srcè, da se vanje vtiskavajo vsi ti obrazi takó globoko, da jih ne zabi nikdar več? Kakó se zove sítá, ki mu žene iz grla vroče, navdušujoče besede, síla, ki krèi dolgo vrsto njegovih let, da se èuti prav takega, kakor je to jutro dneva èloveškega življenja? To je tisto èustvo, tista moč, ki živi v učiteljevih prsih bolj zvesto in bolj nesebièno, kakor v onih, katere kiti trdost in jeklenost samosvoje naklonjenosti — ljubezen!

Govóri sama, hèi nebes, ki ti je prišel dan, katerega ne pomni èloveški rod, ki ti pride poslednji, katerega ne uèaka nobeden zemljan! Zdi se mi, da prihaja izza jasnih oblakov jasen glas, kateri govóri, da je ona svoje korenine zarila v srcè vsakteremu, komur je vzgajati èloveštvo. In besnel je mnogokrat, preinogokrat ob tem živem drevesu v živem, dostikrat tudi v mrtvem sreèi vihar svetá in življenja, ali porušil je ni do danes, zakaj takó mogoèno žene, da je tudi v trdi zimí zamrlih nádej (kakoršnih ne manjka učitelju) odene cvet, ki je posoda èndotvornega, k delu bodreèega vonja!

Hèi in oèe se zamislita. Ona zna, da ne more biti jedina ljubezen svojemu oèetu, in on vé, da ne smè ljubiti samó svojega otroka.

„Brada sem na tvojem lici“, reèe hèerka, „kar si ti ta hip mislil“.

„Hvala ti“, odgovóri oèe. „Ti mi bereš kár z obraza, drugi pa še besed ne morejo in neèejo razumeti“.

¹⁾ V zadnji list so se vrinile nekatere tiskarske pomote, katere izvoli bralec popravit: V 15. vrsti od zgoraj beri mesto neovrgljiv negorljiv, v 23. vrsti od zgoraj mesto prošla prešla, v 12. vrsti od spodaj postavi med besedi siliš in na subst. veselost, da se potem stavek glasi: „ki mi siliš veselost na obraz“, in v 4. vrsti od spodaj stoj mesto neizreèeno neizreèno.

„Domá me čaka delo“, veli deklé.

„Pojdi torej, jaz ostanem še tū“.

Pod lipo sedi stárec sam. — In takisto se mu zamisli duh globoko v dóbo, ki mu umíra v prešlosti za njim. O čem drugem naj misli, ako ne o šoli? — Le vprašaj možé, katerim je sreča nasipala kupe zlatá, obilosti, imena in časti, kaj je misel njih mislij? — Čudno torej ni, da prebaja njega duh po času, ki mu je izžemal telesne in dušne moči, da ž njimi obogati človeštvo.

In táko bogastvo ni oskroinno, največje je in najstalnejše!

Dá, kaj je videl prej? Ono nedolžno deco, katero žene v šolo bodisi veselje, bodisi zapoved. In ravno ta različnost, ki združí vse v šolskih klopeh, je vez, katera ne dovaja v šolo samih otrok, nego katera dovaja ž njimi v tesne prostore svet s svojo slabostjo in dobroto. Poglej samó ta lica! Tú ti seva ž njih beda, pomanjkanje, žal in greh, kar vse otežuje ramena njih roditeljev; tú vidiš veselost, cvet, srečo na otroških obrazih, kar vse so podedovali po svojih roditeljih. A jedno ni bilo poklonjeno niti prvim, niti drugim v dar, jedno: čut, čutiti človeški, živeti človeški. Rečem vam: kdor se ne poniža na stališče otrokovo, ta ne ume njegovega življenja, ter tudi ne more iz te neobrazene mase izdelati lik, na katerem vidiš prvi hip, da je namenjen svetovni in mednarodni izložbi človeških značajev.

(Dalje prib.)

Naši dopisi.

Iz Kranja 29. sušca 1894. (Jakob Ukmar †.) Niso še dobro pretekli trije meseci, odkar nam je nemila smrt nenadoma pobrala voditelja naše deške štirirazrednice g. Mih. Kustra, že je iztegnila koščeno svojo roko zopet po drugem tovarišu, vpokojeni učitelj g. Jakob Ukmar, starosta kranjskih učiteljev, izdihnil je dné 16. sušca proti jutru svojo blago dušo.

Dasi smo bili vsled daljše bolezni in starosti njegove pripravljeni na to, vender se nam je do duše mило storilo, ko smo ga spremljali na zadnji poti. In kako tudi ne? Saj je bil miren in tih, prostodušen in dobrončen, vedno vesel in šaljiv, da se je moral omiliti vsacemu, kdor je le kedaj imel priliko občevati ž njim. In prijateljsko tovarštvo bilo mu je sveto. Zato je bila njegova zadnja želja še, videti in govoriti še s svojim ljubim in dobrim starim prijateljem-tovarišem g. Andrejem Praprotnikom. In ravno tisto jutro, ko se mu je prijatelj Andrej odpravljal, da ga obišče, zatisnil je mirno kakor v spanji trudne svoje oči.

Kako da se je bil priljubil meščanom in tovarišem, pokazal je njegov pogreb v dan pred sv. Jožefom. Poleg dolge vrste meščanov udeležil se ga je c. kr. okr. šol. nadzornik g. And. Žumer z učitelji iz okraja; iz Ljubljane prišla sta gg. nadučitelj Raktelj in učitelj Dimnik, in domače učiteljstvo obeh četverorazrednic z učenci in učenkami. Krsta obložena je bila z mnogimi vencí, katere mu je poleg sorodnikov darovalo več rodovin iz mesta in domače učiteljstvo.

Porojen dné 13. máj. srpana 1813 na Jesenicah na Gorenjskem, dovršil je pokojni Ukmar leta 1832 tedanjó „k. k. Normal-Hauptschule in Krain“ ter obiskoval leta 1834 šestmesečni tečaj „für Schul-Candidaten an der Muster-Hauptschule“ v Ljubljani. Leta 1836. in 1837. je služboval Ukmar najprej v Radovljici, 1838 na Vrhniki in 1839—41 v Blagovici in Krašnji. Leta 1842. prebil je preskušnjo učne usposobljenosti in bil imenovan stalnim učiteljem v Mošnjah na Gorenjskem, kjer je učiteljeval do leta 1876. To leto preselil se je v jeseni na novo ustanovljeno šolo v Goričah in služil tam do leta 1881., ko je bil na lastno prošnjo umirovljen. Od tod preselil se je v Kranj, kjer je mirno in zadovoljno živel s svojo drugo soprogo nad 12 let.

Toda tudi tú ni še miroval, ampak z veseljem je nadomestoval bolne tovariše v Kranji nad pol leta in nekoliko mesecev v Ljubnem v radovljiškem okraju.